

Anvisningar till rekvisition av Äldreomsorgslyftet 2026

Börja med att läsa anvisningarna

Läs anvisningarna innan ni rekvirerar statsbidraget.

Anvisningarna beskriver vad ni kan använda statsbidraget till, hur ni rekvirerar och vilka villkor som gäller.

Vilka kan rekvirera?

Kommuner kan ta del av statsbidraget.

Vad kan ni använda statsbidraget till?

Syftet med statsbidraget är att stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal¹ och chefer möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Statsbidraget ska finansiera personalkostnader² för arbetstid då anställda studerar.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag³ att betala ut statsbidrag till kommunerna för Äldreomsorgslyftet. Nytt för 2026 i regeringens uppdrag är att bidraget får användas till personal i bostad med särskild service enligt 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Nytt är också att bidraget kan användas till fler utbildningar än tidigare, bland annat utbildningar och insatser med koppling till språkutveckling och utbildning som berör området funktionshinder, se *Vilka utbildningar ger rätt till stöd?* nedan.

¹ Med ny personal avses personal som är anställd sedan mindre än 12 månader tillbaka. Med befintlig personal avses personal som är anställd sedan längre tid än 12 månader tillbaka.

² Med personalkostnader avses t.ex. följande: löner, lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner.

³ Regeringsbeslut 2026-01-20, S2026/00072.

Vilka anställda omfattas?

Statsbidraget kan användas till personalkostnader för arbetstid då personal bedriver studier eller genomgår validering inom ramen för Äldreomsorgslyftet. Det gäller anställda

- i äldreomsorgen
- i bostäder med särskild service enligt 9 § 8 och 9 LSS
- som arbetar med personer som är 65 år eller äldre inom följande insatser i 9 § LSS:
 - biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110) (9 § 2),
 - ledsagarservice (9 § 3),
 - avlösarservice i hemmet (9 § 5), och
 - korttidsvistelse utanför det egna hemmet (9 § 6).

Vilka utbildningar ger rätt till stöd?

Utbildningarna inom Äldreomsorgslyftet ska höja kompetensen inom omsorgsarbete, ledarskap och språklig kommunikation. Under rubrikerna *Omsorg och ledarskap* respektive *Språkstudier och språkutveckling i arbetet* framgår exempel på utbildningar som är godkända inom ramen för statsbidraget.

Omsorg och ledarskap

- Yrkespaket till undersköterska (1500 p).
- Yrkespaket till vårdbiträde (800 p).
- Validering⁴ av anställdas kunskap, arbetslivserfarenhet och eventuella tidigare studier för att uppnå yrkeskompetens som undersköterska eller vårdbiträde. Validering handlar om att bekräfta de kunskaper en deltagare har och utifrån det möjligtvis förkorta personens utbildning, dvs. att deltagaren inte behöver genomgå vissa delkurser i utbildningen till undersköterska eller vårdbiträde om den redan har motsvarande kunskaper som kursen kräver.
- Yrkespaket Personal inom funktionshinderområdet (1500 p).
- Utbildning för specialistkompetens som undersköterska. Gäller utbildning inom yrkeshögskolan eller motsvarande där den som har en undersköterskeutbildning kan få specialistkompetens. Det kan till exempel vara en utbildning med inriktning mot äldres hälsa och sjukdomar, multisjukdom hos äldre, demens, psykiatri eller palliativ vård.

⁴ Inom äldreomsorgen finns personal som har kunskap och arbetslivserfarenhet som krävs för yrket, men som saknar formellt bevis på den kompetensen. Genom att deras kunskaper och kompetenser kartläggs och bedöms på ett strukturerat sätt valideras deras yrkeskompetens så att de även uppfyller de formella krav som finns (validering).

- Stödpedagogutbildning inom yrkeshögskolan
- Ledarskapsutbildning på högskolenivå. Gäller för första linjens chefer.
- Yrkesresan Äldre. Gäller både medarbetare och chefer.
- Yrkesresan Funktionshinder. Gäller både medarbetare och chefer.
- Annan utbildning som har relevans för arbetet med vård och omsorg om äldre, där kursdeltagarna kan utveckla kunskaper och förmågor som anges i *Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12) om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg hos äldre*, eller uppnå kompetens som anges i *Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor*. Till den här kategorin hör kurser om exempelvis lyftteknik, demens, välfärdsteknik och nutrition.
- Annan utbildning som har relevans för arbetet med personer med funktionsnedsättning, där kursdeltagarna kan utveckla kunskaper och förmågor som anges i *Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt socialtjänstlagen och LSS till personer med funktionsnedsättning* eller uppnå kompetens som anges i *Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor*.
- Kompetensutveckling inom, för personalen, andra relevanta områden, exempelvis våld mot äldre och/eller personer med funktionshinder, som tillhör gruppen nationella minoriteter eller hbtqi-personer.

Språkstudier och språkutveckling i arbetet

- Utbildning i svenska språket inom den kommunala vuxenutbildningen, till exempel Sfi och svenska som andraspråk på grundläggande eller gymnasial nivå.
- Språkutvecklande insatser eller aktiviteter på arbetsplatsen i enlighet med förslag från SOU 2024:78.
- Kurs i vård- och omsorgssvenska. En sådan kurs kan utgå från språkbedömningsstödet *Språkförmåga i äldreomsorgen – underlag för bedömning och utveckling*⁵.
- Kurs eller annan språkstödande insats i minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Gäller anställda där ett väsentligt behov av kunskaper i dessa språk finns på arbetsplatsen.⁶
- Kurs i svenskt teckenspråk. Gäller anställda där ett väsentligt behov av kunskap i svenskt teckenspråk finns på arbetsplatsen.

⁵ Stödet utgår från Socialstyrelsens kompetensmål för yrket undersköterska. I stödet anges den språkförmåga som behövs för att uppnå dessa mål.

⁶ En kurs i ett minoritetsspråk eller svenskt teckenspråk är godkänd oavsett nivå eller huvudman för utbildningen (högskola, vuxenutbildning, folkhögskola m.fl.). En språkstödande insats kan exempelvis vara konversationsövningar med en person som kommer till arbetsplatsen för att lära ut grunderna i det aktuella språket. Statsbidraget finansierar då arbetstiden för personalen som utbildas.

- Utbildning till handledare eller språkombud.
- Utbildning till språkombudsutbildare.
- Utbildning för chefer i språkutvecklande arbetsplatser. Språkutvecklande insatser eller aktiviteter på arbetsplatsen i enlighet med förslag från SOU 2024:78. Exempel på språkutvecklande insatser eller aktiviteter kan vara språkintröduktion för en nyanställd, särskilt avsatt tid med ett språkombud för den som behöver, eller att arbetsgruppen genomför en serie samtal om språket i arbetet.

Hur gör ni en rekvisition?

- Rekvisitionen öppnar i e-tjänsten för statsbidrag den 2 mars 2026.
- Sista dag att rekvirera är den 15 april 2026.
- För att kunna rekvirera behöver ni ha utsett ett ombud. Mer information finns på [Socialstyrelsens webbplats](#).
- Frågor om ombud och hur ni använder e-tjänsten mejlar ni till: e-tjanst.statsbidrag@socialstyrelsen.se.

När kommer bidraget?

Vi betalar ut statsbidraget som ett engångsbelopp till det konto ni skrivit i rekvisitionen. Betalningen kommer ske efter sista rekvireringsdatum.

Hur stort är bidraget och hur fördelas det?

Socialstyrelsen ska fördela totalt 1 796 000 000 kronor under 2026. Varje kommun kan rekvirera medel upp till angiven fördelningsram. I bilagan till regeringsbeslutet framgår vilket belopp varje kommun kan rekvirera.

Vilka villkor gäller för att få ta del av bidraget?

Villkoren för statsbidraget styrs av regeringsbeslut (S2026/00072), [Uppdrag till Socialstyrelsen att betala ut medel för ett förstärkt och vidgat Äldreomsorgslyft](#).

Regler om skulder

Kommunen får inte ha en obetald skuld till Socialstyrelsen som avser statsbidrag.

Tidsperiod

Ni kan använda statsbidraget under perioden 1 januari till och med den 31 december 2026.

Det går bra att göra reserveringar i bokföringen för fakturor som avser bidragsåret men betalas året efter. Förutsättningen är att

- det som fakturan avser ska avse bidragsåret
- fakturan och händelsen ska kunna styrkas vid kontroll.

Dubbelfinansiering är inte tillåtet

Ni kan ha bidrag från flera finansiärer så länge bidraget inte täcker samma kostnader. Ni får inte finansiera samma verksamhet med hjälp av annat statsbidrag.

Ni får inte använda statsbidraget till kursavgifter eller inköp av utbildningsinsatser. Det finns ett annat statsbidrag till kommuner som kan användas till sådana kostnader, enligt förordningen (2023:609) om statsbidrag till kommuner för att säkerställa en god omsorg och hälso- och sjukvård för äldre personer.

Ni ska kunna visa hur ni har använt bidraget

Kommunen ska kunna lämna in underlag som möjliggör att Socialstyrelsen kan göra en fördjupad granskning av statsbidragets användning (Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning).

Den kommun som inte kan lämna ett sådant underlag kan bli helt eller delvis återbetalningsskyldig.

Vilka underlag kan kommunen behöva lämna in?

- Utdrag ur huvudbok. Det bör finnas ett eget kostnadsställe, projektkod, ansvarsställe eller objektкод för statsbidraget. Redovisningen måste vara tydlig, spårbar och överblickbar.
- Fakturor som styrker nedlagda kostnader. Fakturorna ska vara tydliga och beskriva vad kommunen har betalat för.
- Lönespecifikationer och/eller anställningsavtal som styrker lönekostnader.

Hur går redovisningen till?

Varje kommun ska i början av 2027 åiterrapportera hur statsbidraget har använts. Socialstyrelsen kommer att skicka ut webbformulär för åiterrapportering till kommunens registratur.

Om ni inte åiterrapporterar i tid kan kommunen bli återbetalningsskyldig.

Formuläret kommer till exempel att innehålla frågor om

- hur mycket statsbidrag kommunen har använt
- i vilken utsträckning som privata utförare beretts tillgång till och hur de förbrukat stimulansmedlen samt orsaker till att de inte beretts tillgång till, inte velat ta del av eller inte använt tilldelade medel
- hur många anställda som studerat och vilka utbildningar/kurser de gått, uppdelat på män/kvinnor respektive ny/befintlig personal
- hur många anställda som har avslutat studier med godkänt betyg
- hur fördelningen av medel gjorts mellan hemtjänst och särskilt boende för äldre samt mellan personal i äldreomsorg och i LSS-boende.

Särskilda uppgifter vi kommer fråga om

För att kunna svara på återrapporteringen kommer ni exempelvis behöva spara följande uppgifter under året

- antal deltagare/medarbetare uppdelade efter kön
- hur mycket av bidraget som utbetalats till privata aktörer
- andra uppgifter från privata aktörer tex. antal deltagare som gått viss utbildning eller hur kontroll mot oegentligheter går till.

När kan Socialstyrelsen kräva tillbaka statsbidraget?

Ni ska använda statsbidraget enligt villkoren för bidraget.

Ni är skyldiga att återbetala hela eller delar av statsbidraget om:

- bidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp
- bidraget helt eller delvis inte har använts
- bidraget inte har använts för det ändamål som det har lämnats för
- en redovisning inte har lämnats

Socialstyrelsen fakturerar berörda mottagare vid belopp över 1000 kronor.

Hur kontaktar ni oss?

Om ni har frågor om bidraget eller er rekvisition, mejla oss på:
statsbidrag.aldreomsorgslyftet@socialstyrelsen.se.